

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2044

Vragen van de leden **Piri** (PvdA), **Bromet** (Groenlinks), **Jasper van Dijk** (SP), **Teunissen** (PvdD), **Kuzu** (DENK), **Van der Plas** (BBB), **Simons** (BIJ1) en **Dassen** (Volt) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *het lot van de Afghaanse ambassadebewakers* (ingezonden 20 januari 2022).

Antwoord van Minister **Hoekstra** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 15 maart 2022).

Vraag 1

Klopt het dat alle Afghaanse oud-medewerkers van de Nederlandse ambassade zijn geëvacueerd behalve de Afghaanse ambassadebewakers? Zo nee, welke groep is er nog meer niet geëvacueerd die voor de ambassade werkte?

Antwoord 1

Op enkelen die niet geëvacueerd wilden worden na, zijn alle Afghaanse medewerkers in dienst van de Nederlandse ambassade geëvacueerd. Dat is inclusief enkele bewakers die rechtstreeks in dienst waren van de ambassade. Er zijn geen personen die rechtstreeks bij de ambassade in dienst waren, die niet voor evacuatie in aanmerking kwamen. De meeste bewakers bij de ambassade waren echter geen medewerkers van de ambassade, maar waren in dienst van een externe dienstverlener.

Vraag 2

Kunt u precies laten weten op welke datum na het aannemen van motie Belhaj op 18 augustus jl.¹ het ministerie het verzoek van de externe dienstverlener om de bewakers te evacueren, heeft ontvangen? Kunt u dit verzoek de Kamer doen toekomen?

Antwoord 2

De externe dienstverlener heeft op 15 augustus 2021 via e-mail een schriftelijk verzoek om evacuatie van zijn mensen gestuurd aan de Minister van Buitenlandse Zaken. Dit was voorafgaand aan het debat van 17 augustus en kort voordat de evacuaties begonnen. Eerder al had hij eenzelfde verzoek mondeling aan de ambassade gedaan. Over het oorspronkelijke verzoek van 15 augustus werd door de dienstverlener per e-mail gerappelleerd op

¹ Kamerstuk 27 926 nr. 788

25 september en op 4 oktober. Het verzoek van 15 augustus en beide rappels worden op vertrouwelijke basis met u gedeeld.²

Vraag 3

Kunt u bevestigen dat de breed aangenomen motie-Belhaj niet aangeeft dat medewerkers die voor de Nederlandse missie hebben gewerkt, moeten worden uitgesloten omdat ze niet rechtstreeks onder contract stonden van Nederland?

Antwoord 3

De motie-Belhaj definieert de te evacueren doelgroepen in brede zin als «medewerkers die de Nederlandse overheid hebben bijgestaan» en bevat geen uitsluitende voorwaarden. In antwoorden op eerdere vragen van uw Kamer van 16 december jl.³ is uitgelegd waarom het kabinet van mening is dat deze groep van ongeveer 200 (aantal genoemd in hulpverzoek van 15 augustus 2021) bewakers en ander servicepersoneel, die in dienst was bij de externe dienstverlener, niet behoort tot de groep van medewerkers die voor overbrenging in aanmerking komen.

Vraag 4

Kunt u bevestigen dat in de Kamerbrief inzake de uitvoering van de motie-Belhaj van 11 oktober jl.⁴ niet is opgenomen dat personen rechtstreeks in dienst van Nederland moeten zijn geweest om in aanmerking te komen voor evacuatie? Kunt u daarnaast bevestigen dat er niet in de motie-Belhaj staat dat ambassadebewakers die officiële vertegenwoordigingen van staten bewaken, moeten worden uitgesloten?

Antwoord 4

De verdere uitvoering van de motie-Belhaj na afloop van de evacuatiefase, zoals uiteengezet in de brief van 11 oktober 2021, beperkt zich tot drie specifieke groepen. Allereerst degenen die in augustus al opgeroepen waren voor vertrek op basis van de motie-Belhaj, maar die niet meer tijdig konden uitreizen of de luchthaven niet op tijd konden bereiken. En daarnaast twee bijzondere groepen die vallen onder de speciale voorziening die het kabinet heeft getroffen en die in de brief van 11 oktober worden toegelicht.⁵ De bewakers bij de ambassade die in dienst waren van de externe dienstverlener vallen niet binnen de criteria voor een van deze drie groepen. Zie met betrekking tot wat er in de motie-Belhaj staat het eerdere antwoord op vraag 3.

Vraag 5

Kunt u bevestigen dat in de motie-Belhaj – aangenomen daags na de val van Kabul op 15 augustus jl. – het kabinet wordt verzocht additionele groepen te evacueren die vóór het aannemen van de motie niet in aanmerking kwamen voor evacuatie? Zo ja, waarom baseert u uw besluit om de ambassademedewerkers niet te evacueren op een besluit dat vóór de motie-Belhaj is genomen, terwijl u dat bij andere groepen ook niet doet?

Antwoord 5

Het klopt dat met de uitvoering van de motie-Belhaj van 18 augustus 2021 tijdens de acute evacuatiefase groepen in aanmerking zijn gebracht voor evacuatie die voorheen niet in aanmerking kwamen. Overwegingen die ten grondslag lagen aan het besluit dat de medewerkers van de externe dienstverlener die hebben gewerkt als bewakers bij de Nederlandse ambassade niet voor overbrenging in aanmerking kwamen, waren ten eerste dat zij niet in dienst waren van de ambassade maar bij een particulier bedrijf en ten tweede dat zij geen (militaire) objecten van buitenlandse strijdkrachten bewaakten, maar officiële vertegenwoordigingen van andere staten, waarmee de Taliban officiële contacten nastreeft. Zoals eerder gemeld aan uw Kamer in

² Andere stukken (ref. antwoorden vragen 2 en 7) worden op vertrouwelijke basis met u gedeeld. In deze stukken zijn persoonsgegevens weggelakt. (Ter vertrouwelijke inzage gelegd, alleen voor de leden, bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer)

³ Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 1146

⁴ Kamerstuk 27 925 nr. 860

⁵ Zie Kamerstuk 27 925 nr. 860 voor volledige omschrijving van beide groepen.

de brief van 24 november 2021⁶ vormen zij vanwege deze overwegingen een duidelijk andere groep dan de groepen die wel voor evacuatie in aanmerking kwamen zoals uiteengezet in de brief van 11 oktober 2021. De omvang van deze groep bewakers zou potentieel, inclusief de kerngezinsleden, 800 tot 1000 personen kunnen zijn.

Vraag 6

Klopt het dat de externe dienstverlener die het verzoek tot evacuatie van de ambassadebewakers heeft gedaan na het aannemen van de motie Belhaj, tot op heden niet rechtstreeks op de hoogte is gesteld van het besluit de bewakers niet te evacueren? Zo ja, hoe verklaart u dit? Zo nee, kunt u alle correspondentie of gespreksverslagen van telefoongesprekken na het aannemen van de motie-Belhaj waarin dit besluit is meegedeeld aan de dienstverlener, de Kamer doen toekomen?

Antwoord 6

De externe dienstverlener was, uit zijn regelmatige contacten met de ambassade, reeds vanaf begin 2021 bekend met het feit dat zijn werknemers niet door Nederland geëvacueerd zouden worden. In mondelinge contacten is tegenover hem herhaald dat het niet te verwachten was dat dit standpunt zou veranderen. Van deze gesprekken is geen verslag opgetekend. Op 14 augustus is in een gesprek op de ambassade in Kaboel tegenover de supervisor van deze groep en een aantal van de medewerkers van de dienstverlener bevestigd dat voor deze groep een andere situatie geldt dan voor het ambassadepersoneel, dat zij niet binnen de door het ministerie in Den Haag vastgestelde kaders vallen, en dat uiteindelijk de werkgever voor hun veiligheid verantwoordelijk is.

Het e-mailverzoek dat de externe dienstverlener op 15 augustus aan de toenmalige Minister van Buitenlandse Zaken stuurde is op eenzelfde wijze behandeld als de vele andere hulpverzoeken die via diverse mailadressen, ook die van bewindspersonen en individuele ambtenaren of van directies, bij Buitenlandse Zaken binnenkwamen. Al deze verzoeken zijn doorgeleid naar de mailbox kabul@minbuza.nl. Behoudens degenen die in de acute evacuatiefase uit deze mailbox zijn gelicht met een oproep om naar de luchthaven te komen, is op geen van die andere verzoeken ingegaan; het ging zoals bekend in die eerste periode om tienduizenden e-mails.

Met de externe dienstverlener is voornamelijk mondeling (telefonisch) en soms via whatsapp gecommuniceerd. In deze communicatie is niet gereageerd op zijn verzoek aan de Minister, noch is een specifiek nieuw standpunt ten aanzien van zijn groep ingenomen of aan hem medegedeeld. In een berichtenuitwisseling op 23-24 augustus laat de ambassadeur hem via whatsapp weten niet te verwachten dat het standpunt over de groep zou veranderen. De app-uitwisseling wordt op vertrouwelijke basis met u gedeeld.⁷ In een telefonische uitwisseling op 25 en 26 augustus met een medewerker van het BZ-crisisteam werd hem verzocht om een namenlijst toe te sturen (zie ook het antwoord op vraag 7) maar is niet met hem over het evacuatieverzoek of een eventuele aanpassing van het standpunt ten aanzien van de groep gesproken. Toen de dienstverlener de lijst op 26 augustus toezond was er net een einde gekomen aan de evacuaties omdat de luchthaven was gesloten.

Gedurende september is, onder meer met uw Kamer, intensief gesproken over hoe om te gaan met de vele verzoeken en met de vele mensen die vanuit Afghanistan nog op hulp wachtten. Besluitvorming is met uw Kamer gedeeld per brief van 11 oktober 2021. Achteraf bezien is het spijtig dat aan de dienstverlener in die periode, anders dan een ontvangstbevestiging op 26 augustus 2021 voor de lijst, geen schriftelijk antwoord op het evacuatieverzoek meer is gestuurd.

Net als de vele anderen die in de acute evacuatiefase een hulpverzoek instuurden heeft ook de externe dienstverlener in oktober een standaardantwoord ontvangen, dat vanuit een «no reply»-mailbox is verzonden. In dat

⁶ Kamerstuk 27 925, nr. 873

⁷ Andere stukken (ref. antwoorden vragen 2 en 7) worden op vertrouwelijke basis met u gedeeld. In deze stukken zijn persoonsgegevens weggelakt. (Ter vertrouwelijke inzage gelegd, alleen voor de leden, bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer)

bericht (zie bijlage)⁸ is aan hem en aan alle anderen onder meer medege-
deeld dat «*the possibilities for support are unfortunately limited at this time*».
Daarna zijn reguliere werkcontacten voortgezet, onder meer over het afsluiten
van een nieuw bewakingscontract voor het terrein waar eigendommen van
de ambassade momenteel zijn opgeslagen.

Vraag 7

Klopt het dat de externe dienstverlener eind augustus een namenlijst heeft
aangedragen met personen die langer dan tien jaar als ambassademedewer-
ker voor Nederland hebben gewerkt? Zo ja, kunt u bevestigen of de dienstver-
lener dit op verzoek van het ministerie heeft gedaan? Kunt u daarnaast exact
aangeven wat er met deze namenlijst is gebeurd en kunt u alle correspondentie
tussen het ministerie en de externe dienstverlener inzake deze namenlijst
de Kamer doen toekomen?

Antwoord 7

Het klopt dat de dienstverlener op 26 augustus 2021, op verzoek van het
crisisteam een dag eerder, een namenlijst van zijn medewerkers heeft
aangedragen met daarop 179 namen. In zijn korte aanbiedingsmail schrijft hij
dat het personen betreft die 10 jaar of langer bij de ambassade hebben
gewerkt. Op deze lijst staan geen lengten van dienstverbanden vermeld en
daar was ook niet specifiek om verzocht.
De reden waarom het crisisteam de lijst op 25 augustus telefonisch bij het
bedrijf opvroeg is omdat bij het hulpverzoek geen overzicht zat van wie dit
betraf. Op dat moment werden voor alle hulpverzoeken in de kabul-mailbox
de ontbrekende namen en gegevens voor zover mogelijk alsnog opgevraagd
door het crisisteam. De ambassade zat middenin de evacuatieoperatie en kon
de lijst niet verstrekken. Het crisisteam wilde de namen op de lijst tevens
kunnen cross-checken met binnengekomen individuele verzoeken in de
 kabul-mailbox, teneinde te kunnen vaststellen of het bij verzoeken van
mensen die aangaven beveiligd te zijn of te zijn geweest al dan niet om
personen ging die rechtstreeks in dienst waren (geweest) van de ambassade.
Op het moment dat de lijst op 26 augustus werd ontvangen sloot de
luchthaven en kwam de evacuatie tot een einde. De lijst als zodanig is daarna
niet meer gebruikt. Het crisisteam stuurde nog wel een ontvangstbevestiging
aan het bedrijf en gaf daarin aan dat de lijst zou worden doorgegeven aan
«*teams die namenlijsten opstellen van personen die voor Nederland of de
ambassade gewerkt hebben*» met daaronder het advies dat op dat moment
aan iedereen in Kaboel werd gegeven, om niet meer naar de luchthaven te
gaan. Kopie van deze mailwisseling wordt eveneens vertrouwelijk met u
gedeeld.³) De namenlijsten kunnen om privacy-redenen niet gedeeld worden.
Begin september deelt de ambassade, inmiddels tijdelijk gevestigd in Qatar,
ook een lijst met namen van medewerkers van de externe dienstverlener met
het crisisteam die dateert van 8 juni 2021. Daar staan 146 namen op, waarvan
er 129 ook op de lijst van 26 augustus staan. Op deze lijst van 8 juni met
146 namen staat de duur van het dienstverband wel vermeld en staan
59 personen met een dienstverband van 10 jaar of langer.

Vraag 8

Hoeveel ambassadebewakers die in dienst stonden van deze dienstverlener
zijn er uiteindelijk per 31 december jl. ontslagen? Hoeveel van deze personen
zijn er inmiddels door Nederland via deze dienstverlener weer in dienst
genomen? Wat is er bij u bekend over het lot van de ontslagen personen die
niet weer in dienst zijn genomen?

Antwoord 8

De externe dienstverlener heeft nog tot eind 2021 beveiligingswerkzaamhe-
den bij de voormalige Nederlandse ambassade uitgevoerd. Ons zijn geen
berichten bekend dat zijn medewerkers daarbij in problemen zijn gekomen.
Van de externe dienstverlener is vernomen dat op basis van de lijst met
179 namen inmiddels 149 medewerkers per 31 december 2021 zijn ontslagen.
De overige 30 personen staan nog onder contract bij het bedrijf. Het ontslag

⁸ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

was het gevolg van het opzeggen van de Nederlandse ambassadecontracten, zoals gesteld in antwoord op eerdere vragen van uw Kamer.⁹

Er is met deze externe dienstverlener inmiddels een nieuw contract afgesloten voor bewaking van een terrein in de voormalige groene zone waar op dit moment de achtergebleven Nederlandse eigendommen worden bewaard. Onder dit nieuwe contract worden nog elf medewerkers van de dienstverlener ingezet voor de beveiliging van de ambassade op de nieuwe locatie. Zoals bekend is de economische situatie in Afghanistan erg slecht en voor mensen die in deze omstandigheden hun baan verliezen nog slechter. Daarom heeft mijn voorganger op 19 november 2021 besloten om aan de werknemers die zouden worden ontslagen via de werkgever een financiële tegemoetkoming ter hoogte van vier maandsalarissen (ongeacht de duur van het dienstverband) beschikbaar te stellen, om hen te helpen in deze moeilijke tijden. Deze tegemoetkoming is overgemaakt aan de werkgever en wordt door hem momenteel uitbetaald aan betrokkenen.

Vraag 9

Wilt u deze vragen afzonderlijk beantwoorden en uw antwoorden voor het aankomende plenaire debat over de huidige stand van zaken inzake de evacuatie-operatie aan de Kamer doen toekomen?

Antwoord 9

Ja.

Bijlage: bij antwoord op vraag 6: «Bericht van de Nederlandse regering» (als bulk-mail verzonden in week 11–15 okt 2021)

⁹ Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 1146